

Q GROZNICA

Q groznica je zarazna bolest, najčešća antropozoonoza na svijetu, koja se sa zaraženih životinja prenosi na ljude.

Uzročnik je **Coxiella burnetii**, sitni intracelularni, pleomorfni bacil svrstanu proteobakterije.

Primarno se radi o prirodno žarišnoj zoonozi, iako su glavni izvor infekcije za ljude **ovce, goveda i koze**.

Bakterije se iz zaraženih životinja izlučuju u okolinu izmetom, mokraćom, mlijekom, plodnom vodom, plodnim ovojnicama i posteljicom, a prenose na ljude:

1. udisanjem zaraženog aerosola i prašine
2. konzumacijom sirovog mlijeka i proizvoda od sirovog mlijeka
3. ubodom krpelja

KAKO BI SE SPRIJEČILO ŠIRENJE Q GROZNICE POTREBNO JE PROVODITI MJERE ZA SPREČAVANJE ŠIRENJA UZROČNIKA

- među životinjama
- na radnom mjestu gdje čovjek može doći u kontakt s *Coxiellom burnetii*
- pasterizacijom mlijeka krava, ovaca i koza na 71,6 ° C/15 sekundi

Mjere za sprečavanje širenja Q groznice među ljudima

Dizajniranje radnog mjesta

1. Ugradnja ventilacionog sistema kojim se smanjuje raspršivanje aerosola, sistema za sprečavanje raznošenja prašine kako bi se smanjio prenos uzročnika prašinom
2. Održavanje radnog mjesta čistim kako bi se smanjilo nakupljanje prašine i prljavštine, te čišćenje potencijalno kontaminiranih prostorija čistačima sa niskim pritiskom (kako bi se smanjilo stvaranje aerosola)
3. Prostorije, površine, mašine i opremu napraviti od materijala koji se lako čiste, te održavati radna mjesta čistim kako bi se smanjilo stvaranje aersola

Zaštita na radu, bezbjednosna praksa na radnom mjestu

1. Razvoj operativnih procedura kako bi se smanjio rizik izlaganja na radnom mjestu
2. Edukovanje radnika o Q groznici, važnosti nošenja lične zaštitne opreme (FFP2 maska, zaštitni kombinezon, čizme), te pravilno rukovanje zaštitnom opremom nakon korištenja (pravilno odlaganje i pranje)
3. Higijensko pranje ruku vodom i sapunom nakon rada sa potencijalno zaraženim životinjama i njihovim produktima, osigurati radnicima mogućnost tuširanja po završetku posla

NAZIV PROJEKTA	ERI-Health – Public Health Preparedness for Cross-border Epidemics and Emergencies
VOĐEĆI PARTNER	JZU Institut za javno zdravstvo Republike Srpske
PARTNER IZ HR	Zavod za javno zdravstvo Sisačko-moslavačke županije
PARTNER IZ ME	Institut za javno zdravlje Crne Gore
PRIORITETNA OSA	1 – Jačanje kvalitete usluga u sektoru javnog zdravstva i socijalne zaštite
UKUPAN BUDŽET PROJEKTA / EU KOFINANSIRANJE	999.329,54 EUR / 849.430,09 EUR
TRAJANJE PROJEKTA	15/01/2021 – 14/01/2023

Bakterija je vrlo otporna na spoljašnje uticaje i može sedmicama preživjeti u okolini.

Uzročnik se jako rijetko prenosi sa zaraženog čovjeka na druge ljude.

Inkubacija bolesti je dvije do tri sedmice.

Infekcija *Coxiellom burnetti* u ljudi može biti:

1. asimptomatska
2. simptomatska, akutna ili hronična

Akutna bolest može biti blaga, slična prehladi ili gripi. Drugi simptomi akutne bolesti su: iznenadna visoka tjelesna temperatura (oko 40°C), znojenje, groznica, kašalj, proliv, glavobolja, bol u očima, bol u stomaku i mučnina, bol u mišićima, kratak dah, umor. Simptomi mogu progredirati u pneumoniju, hepatitis, miokarditis ili meningitis. 1–2% oboljelih završava smrtnim ishodom. Akutna bolest traje 1–4 sedmice. U 5% oboljelih razvija se hronični oblik bolesti.

Hronična Q groznica se pojavljuje nekoliko mjeseci do godinu dana nakon kontakta s bakterijom, simptomi traju duže vremena, a može biti ugroženo zdravlje srca. Kod trudnica koje imaju hroničnu infekciju može doći do prijevremenog poroda, rođenja djece male porođajne težine te pobačaja.

Dijagnoza Q groznice se postavlja na osnovu kliničke slike i epidemiološke anamneze, uzročnik se dokazuje imunoflorescentnom analizom (IFA), kao metodom izborom, PCR testom, ELISA testom ili serologijom u akutnom i rekoalescentnom stadijumu.

Mjere za sprečavanje širenja Q groznice među životinjama

1. Ograničiti kretanje bolesne životinje i/ili spriječiti kontakt drugih ljudi i životinja s oboljelim životinjom ili lešom
2. Uzeti uzorak krvi i bris rodnice oboljele životinje na PCR analizu, uzeti uzorak krvi za serologiju
3. U slučaju pojave Q groznice obavijestiti nadležnu zdravstvenu ustanovu
4. Zabraniti ili ograničiti stavljanje u promet i/ili premještanje oboljele životinje, zabrana uvoza životinja koje se mogu zaraziti Q groznicom
5. Spriječiti da životinje pojedu posteljicu, na pravilan način zbrinuti posteljicu, životinjske proizvode, otpad i abortirane fetuse, izbjegavati stavljanje posteljice u kompost
6. Antimikrobno liječenje zaraženih životinja
7. Zabrana premještanja, izdvajanja i odvojenog držanja stajskog đubriva ili stelje
8. Dezinfekcija 0,05% hipokloritom ili 5% peroksidom, predmeta, opreme, objekata, prevoznih sredstava te drugih mjesta, područja i površina na kojima je boravila zaražena životinja ili su bili smješteni proizvodi porijeklom od takvih životinja, postavljanje dezobarijera
9. Osiguranje i održavanje higijenskih uslova u objektima za uzgoj i proizvodnju životinja, objektima za proizvodnju, preradu, skladištenje i trgovinu proizvoda životinjskog porijekla te prevoznim sredstvima,
10. Zabrana ispaše ili obavezno čuvanje životinja na ispaši

Protivepidemijske mjere nakon pojave oboljelih od Q groznice

1. Prijava zarazne bolesti zdravstvenoj službi
2. Prijava zarazne bolesti veterinarskoj službi
3. Epidemiološko izviđanje i anketiranje oboljelog
4. Pasivni nadzor nad onima koji su bili u kontaktu sa zaraženim životinjama/21 dan